

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание

(Втора извънредна сесия.)

IV. ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪ 31 МАЙ 1885 ГОД.

(Начало въ 2 часътъ слѣдъ пладне, подъ председателството на г-на Тр. Панова).

Предсѣдатель (звъни): Засѣданието се отваря. Ще се прочете списъка на депутатитѣ.

Секр. Симидовъ: (Прочита списъка). Отсутствуватъ: Г. г. Дим. Добревъ, Петръ Мишайковъ, Иванъ Кавалджиевъ, Илия Цановъ, Стефанъ Саввовъ, Христо Грънчаровъ, Никола Шивачевъ, Кирко Вълковъ, Иванъ Гръковъ, Хаджи Арифъ Ериковъ, Хаджи Ешкемъ Мехмедовъ, Христо Симидовъ, Михаилъ Македонски, Атанасъ Каракашъ, Тахсимъ Бей, Петко Мариновъ, Димитръ Караначовъ, Д-ръ Черневъ, Райчо Каролевъ, Иванъ Златинъ, Марко Балабановъ, Ахмедъ Курбоновъ, Никола Сукнарковъ, Петко Каравеловъ, Петко Славейковъ, Иванъ Касабовъ, Д. Вучковъ, Илия Лукановъ, Д. Буровъ, Петко Кънчевъ, Ю. Тодоровъ, П. Стамболовъ, Г. Тодоровъ, К. Стоиловъ, Вичо Козловъ и Тодоръ Яневъ.

Предсѣдатель: Отъ 195 д. представители, присъствуватъ въ настоящето засѣдание 151. Има законното число представители, за да се отвори засѣданието и да се пристъпи къмъ разискване на въпроситѣ, положени на дневний редъ.

На дневний редъ е: 1) Подписването отговора на Тронната рѣчь; 2) Избиране депутация, която да поднесе на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО отговора на Тронната рѣчь и 3) Докладътъ на комисията по ревѣрката на изборитѣ.

Но преди да се пристъпи къмъ разискването на първий въпросъ, трѣбаше г. секретаря да прочете скратений протоколъ отъ вчерашното засѣдание; но понеже, не е готовъ за днесъ, то ще го моля да го приготви за слѣдующето засѣдание.

Ще помоля г-да депутатитѣ да пристъпятъ къмъ подписването отговора на Тронната рѣчь.

Ташикмазовъ: Споредъ както се е практикувало до сега трѣбва най-напредъ бюрото да го подпише и сепиѣ председателитѣ.

(Представителитѣ подписватъ единъ по единъ отговора на Тронната рѣчь.)

(Слѣдъ подписването.)

Предсѣдатель: Давамъ 10 минути отпускъ.

(Слѣдъ отпусъка.)

Предсѣдатель (звъни): Засѣданието се продължава. Предлежи на разискване вторий въпросъ, избирането депутация, която да поднесе на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, отговора на Тронната рѣчь.

Мирски: Азъ мисля, отговора на Тронната рѣчь да се поднесе на Господаря отъ бюрото съ добавочни 7 депутати, които да се избератъ съ явно гласоподаване по предложение отъ бюрото.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Мирски? (Приема). Който не го приема, да си дигне ржката. (Никой не дига). Значи приема се, щото Нар. Събрание да избере освѣнъ бюрото още 7 души.

Сега предлѣжи да рѣши Нар. Събрание, кой да предлага тия лица. (Гласове: Бюрото). Който не приема, да ги предлага бюрото, да си дигне ржката. (Никой не дига).

Бюрото предлага г. попъ Димитра. (Приема се); г. Хаджи Христа Колевъ. (Приема се); Д. Козници. (Приема се); Н. Мановъ. (Приема се); Моамеледжи Аминъ. (Приема се); Юрданъ Тодоровъ. (Приема се); Илия Велковъ. (Приема се).

Слѣдъ това иде доклада на комисията по провѣрката на изборитѣ. Замолява се г. Докладчикъ да земе мѣстото си и да докладва.

Докл. Димитръ Петковъ: Ще докладвамъ за изборитѣ въ Врачанската избирателна околия.

Врачанска избирателна околия. Изборътъ на 16 Декемврий 1884 година, както бѣше назначено съ указа на Н. Височество подъ No. 17, не се състоялъ, понеже не се явили нужното число избиратели, за да се състави даже избирателното бюро.

На 23 Дек., втората недѣля, избирателитѣ се събрали въ 8 часа сутрѣнъта, избрали си бюро, съгласно чл. 11 отъ избирателний законъ, за което съществува протоколъ и пристѣпили къмъ гласоподаване. Гласоподаването траяло до 5 ч. подиръ пладне. Отъ 12,832 избиратели, гласоподавали 649 души; избранъ е съ 413 гласа г-нъ К. Помяновъ. Понеже презъ времето на гласоподаването не станали никакви нередовности и при протокола нѣма никакви заявления, комисията го намира за правилно избранъ и е на мнѣние щото избора на г-на К. Помянова, да се утвърди.

Председателъ: Който не приема избора на г-на К. Помянова за правиленъ и редовенъ, да си дигне рѣката. (Никой не дига). Значи, г-нъ Помяновъ се приема за правилно избранъ.

Докладчикъ (Чете): «Новоселска избирателна околия.

На 16 Дек. изборътъ не се състоялъ, по причина, че не се явили достатъчно число избиратели.

На 23 Дек., понеже избирателитѣ се явили малко късно, то бюрото се съставило на 11 ч., когато се и почнало гласоподаването и траяло до 5 ч. подиръ пладнѣ. Числото на избирателитѣ въ околията не е означено въ протокола. Числото на гласоподававшитѣ е 460. Отъ тѣхъ най-много гласове е получилъ Василь Диямандиевъ — 171 гласъ. Презъ времето на избора никакви нередовности не сж станали. Но понеже лицето, което е избрано, при всичко, че то време е отговаряло споредъ избирателний законъ, за да бѣде депутатъ, — днесъ за днесъ занимава държавна служба — Директоръ на Соф. Дѣвическа Гимназия, — слѣдователно, споредъ членъ 28 отъ избирателний законъ не може да бѣде представителъ — то комисията е на мнѣние избора на г-на Диямандиева да се кассира».

Председателъ: Който не приема избора на г-на Диямандиева да се кассира, да си дигне рѣката. (Никой не дига). Значи, приема се да се кассира.

Докладчикъ (Чете): «Плевненска избирателна околия. На 16 Дек. избора не се състоялъ, по причина, че нѣмало достатъчно число избиратели. На 23 Дек. бюрото се съставило на 11 ч. пр. пладнѣ, защото избирателитѣ не се явили по рано. Гласоподаването траяло до 5 ч. подиръ пладнѣ. Отъ 9450 души избиратели гласоподавали всичко 147 души. Отъ тѣхъ най-много гласове е получилъ Савва Ивановъ — 82 гласа, Панайотъ Николовъ — 44 гласа. Понеже до гдѣто траялъ избора не станали никакви нередовности и нѣма никакви заявления при дневницитѣ, то комисията намира тоя изборъ за правиленъ и законенъ и е на мнѣние да се одобри». (Приема се).

(Чете:) «Кюстендилска избирателна околия.

Изборътъ въ тая околия е станалъ на 23 Дек. 84 год. по причина, че на 16-й не е имало достатъчно избиратели. Избрало се бюро, споредъ както гласи чл. 11 и 12 отъ избирателний за-

конъ и гласоподаването се захванало отъ 9 часа сутрѣнъта и траяло до 5 ч. подиръ пладнѣ. Отъ 7682 души избиратели гласоподавали 1933, отъ които 1556 гласа получилъ Стоянъ Сарийски, 958 — Андонъ Кърпачевъ и подиръ слѣдватъ други кандидати съ много по-малко гласове. Презъ времето на гласоподаването, не станали никакви нередовности. При протокола съществуватъ двѣ заявления: едното отъ Спасъ Шунторовъ, а другото отъ 7 души избиратели. Спасъ Шунторовъ казва, че когато поискалъ бѣла книга да си напише бюлетина, нѣкой си Юрданъ Вълнаровъ му билъ далъ една бюлетина съ името на Андонъ Кърпачевъ. А второто заявление казва, че било допустнато на едно лице, което нѣмало 21 година, да гласоподава и че имало лица, които агитирали. Комисията, като взема въ съображение, че тия заявления не сж основателни, защото всѣки гражданинъ е свободенъ да агитира, щомъ не упражнява нѣкаква измама или подкупъ, на мнѣние е, щото избора на Андонъ Кърпачевъ и Стоянъ Сарийски да се одобри като правиленъ и законенъ.» (Приема се).

(Чете:) «Тутраканска избирателна околия (Русеенско окръжие).

Изборътъ е станалъ на 23 Дек. 84 г., защото на първата недѣля не е имало достатъчно число избиратели. Избирателното събрание се отворило на 8 часа отъ члена на окр. съвѣтъ Георги Ангеловъ, който поканилъ избирателитѣ, да си избератъ бюро съгласно чл. 11 и 12 отъ избирателний законъ. Гласоподаването траяло до 5 ч. подиръ пладнѣ. Отъ 4334 души избиратели гласоподавали 1447, отъ които Янко Ангеловъ аптекаръ получилъ 1217 гласа, Мутишъ Мустафовъ — 1285 гласа и Хатибъ Еминъ Идризовъ 1355 гласа. При протокола съществува едно заявление отъ двама избиратели, нѣкой си Пейвовъ и Байновъ. Тия двама граждани казватъ, че изборитѣ станали анархически и билъ нарушенъ цѣлия законъ, безъ обаче да указватъ на нѣкои съществени нарушения. Комисията е на мнѣние, тоя изборъ да се одобри.» (Приема се).

Подиръ това отъ страна на бюрото, на комисията сж предадени прошенията на нѣкой г. представители, съ които си даватъ оставкитѣ отъ депутатството; а именно Сарафовъ, Храповъ, които сж приели държавна служба, Идризоолу Ахмедъ, който е умрелъ и П. Р. Славейковъ, който получава пенсия отъ хазната. На основание на избирателний законъ чл. 28 буква б, тѣзи лица се лишаватъ отъ правото на депутатството. Комисията съобщава това за сведение на Събранието да постѣпи то както ще.

Градинаровъ: Ние не можемъ да приемемъ оставкитѣ на хората. Щомъ нещѣтъ да бѣдатъ депутати, никой нема ги накара насила да засѣдаватъ. Бюрото само съобщава на Нар. Събрание и заявява на правителството да се распореди то, да се избератъ други. Имаме единъ такъвъ случай съ г-на Д-ра Моллова и помнимъ какво стана. Ако имаме ние право да приемемъ оставки, трѣбва да имаме и да не приемаме. А можемъ ли това да направимъ? — Не. А щомъ едното не можемъ да направимъ, нѣмаме право да рѣшаваме и другото. Който има право да рѣшава едното, има право и за другото.

Докладчикъ: Ми се струва, че г. Градинаровъ бѣше тукъ, когато се прие оставката на г-на Д-ра Моллова; тя се вотира. Затова се съобщаватъ и тѣзи оставки, а Събранието може да постѣпи както ще.

Мирски: Доста умѣстно каза г. Градинаровъ, че да вотираме, приемаме ли или не оставкитѣ имъ, е по-вече отъ излишно, но пакъ трѣбва да направимъ постановление, именно да поставимъ што бюрото да съобщи на правителството да станатъ изборитѣ въ тѣзи мѣста, отъ дѣто представителитѣ се отказали отъ оказаната имъ почетъ и отишли да търсятъ служба

Мановъ: Г-да представители! Тѣзи господа наши събратя, които сж били представители и сж занели служби, самото имъ положение като чиновници е несъвмѣстимо съ депутатский мандатъ. Единъ представитель, споредъ избирателний законъ, щомъ получи служба, трѣбва да се лишава отъ депутатството си. Заради това, ние по тазъ причина не можемъ да приемемъ сега оставката имъ, че като отъ сега да преставатъ да бждатъ представители, защото тѣ сж престанали да бждатъ представители, още отъ деня на назначението имъ за чиновници. Ако сега вотираме да имъ приемемъ оставкитѣ, значи, че отъ сега преставатъ да бждатъ представители. При това между тѣхъ има и единъ умрѣлъ, на когото не може да се приема оставката. Заради това азъ мисля, че бюрото трѣбва само да съобщи на правителството, че еди-кои мѣста сж опразнѣли и на основание на избирателний законъ, да се избератъ нови представители.

Председателъ: Бюрото мисли, че Нар. Събрание, трѣбва да се произнесе и върху тѣзи избори, както се произнесе и върху предишнитѣ. Желаетъ ли Нар. Събрание да се произнесе и върху тѣзи избори или не? (Гласове: Нѣма нужда). Тогава бюрото ще земе въ внимание заявлението.

Докладчикъ: Провѣрката на изборитѣ за днесъ е свършена. Оставатъ още Руссенскитѣ избори, но тѣ не сж готови още, не сж преглѣдани.

Председателъ: Не може ли г-нъ Докладчикъ да каже, за кога ще бждатъ готови?

Докладчикъ: За понедѣлникъ.

Председателъ: Значи за понедѣлникъ на дневенъ редъ ще бжде докладванието на Руссенскитѣ избори.

Дюкмеджиевъ: Като слушамъ, че се е свършилъ дневний редъ, моля да се тури на дневенъ редъ и моето запитвание къмъ бюрото, именно за миналата сессия, за докладитѣ по общественитѣ сгради, който се прочетоха и рѣшихме да се напечататъ и раздадатъ. Това не е станало още. Да се тури запитванието ми на дневенъ редъ, желая да знамъ.

Мирский: Когато избрахме комисия да обсъди представеный отъ правителство договоръ, — за желѣзницата Царибродъ Вакарелъ, — ние испуснахме да се произнесемъ доклада на тази комисия, да се печата ли, както се предписва отъ правилника или не. Азъ съмъ на мнѣние днесъ да се рѣши това.

Топузановъ: Азъ до колкото знамъ, за да се напечата трѣбватъ 2—3 дена. А както знаемъ отъ самий контрактъ между

правителството и предприемача врѣмето е твърдѣ кжсо. Освѣнъ това контракта е вече на всеѣкого въ ржката и всеѣки може да го прочете, послѣ ще чуемъ и доклада на комисията. Затова азъ съмъ на мнѣние доклада да се не печата, понеже не остава врѣме. (Гласове: съгласни!).

Грънчаровъ: Освѣнъ това нѣма и защо да се печата. Въпроса е такъвъ, че има контрактъ сключенъ между правителството и единъ предприемачъ на основание на законъ, изработенъ отъ насъ. Както комисията, тѣй и Нар. Събрание, трѣбва да се произнесе «да» или «не», защото не се допускатъ да ставатъ никакви измѣнения въ контракта. Комисията не може да каже въ доклада си: еди кой членъ измѣняваме и пр. Това е едно сключено условие и то ще се преглѣжда и одобрява или отхвърля. Ще излѣзе комисията и ще си каже мнѣнието, а Нар. Събрание ще го приеме или неше. Азъ съмъ на мнѣние, да се напечата. Но все таки трѣбва да се произнесемъ, че не трѣбва да се печата, защото споредъ правилника би трѣбало да се напечата.

Д-ръ Вачовъ: Това, което се изказа отъ г-на Грънчарова, щѣхъ да кажа и азъ сжщото, колкото се касае до доклада. Не трѣбва да се печата, още по-вече за туй, защото това не е нѣщо, което може да се отхвърли, или измѣни отъ комисията. Той може да се отхвърли, но всичкий, а не часть по часть, което става съ други предложения отъ законодателенъ характеръ. На Събранието тукъ се предлага въпроса: да ли контракта, който е сключенъ отъ Правителството на Негово Височество и г-на Ивана Грозева е контрактъ, които отговаря на интереситѣ на държавата, или не, и да ли може да се утвърди отъ Нар. Събрание? Този е въпроса, който предѣжи да се рѣши. Слѣдователно не е такъвъ въпросъ, за който, да трѣбва да се печата особенъ докладъ и да се изучва отъ всеѣки представитель. За туй азъ съмъ на мнѣние, че докладътъ не трѣбва да се печата. Въ доклада си комисията ще каже, че по тѣзи и по тѣзи причини намира за добъръ контракта или за лошавъ и слѣдователно, го приема или отхвърля.

Конкилевъ: Понеже въпроса се обясни азъ нѣмамъ вече какво да кажа, а съмъ съгласенъ съ туй, което каза предговорившии и мисля, че нѣма нужда да се печата. Всеѣки отъ г-да представителитѣ има на ржка както контракта, тѣй и условията при договора. Затова, предлагамъ да не се печата.

Председателъ: Има предложение да се не печата доклада на комисията по желѣзницата. Ще се вотира. Койго не приема това предложение, да си дигне ржката. (Никой не дига).

Значи приема се да се не печата докладътъ на комисията по контракта.

Дневний редъ е изчерпанъ и понеже нѣма нѣкой да предложи нѣщо, засѣданието се затвара

(Затворено въ 3 ч. и 30 минути).

Председателъ: **С. Стамболовъ.**

Секретари: { **И. Лукановъ.**
А. Ташикмановъ.
Д. Мишевъ.
Н. Живковъ.
Т. Кърджиевъ.

Подпредседатели: { **Г. Живковъ.**
Тр. Пановъ.

Секретари: { **Ф. Симидофъ.**
И. Славейковъ.
Д-ръ Д. Вачовъ.
З. Градинаровъ.
И. Касабовъ.